

Mihaela Knez, Andreja Ponikvar, Tanja Jerman

Slovníčné
preglednice

Oblike v oblakih

Univerza o Ljubljani
FILOZOFSKA
FAKULTETA

UVOD

Oblike v oblakih so slovnične preglednice slovenskega jezika, ki na nazoren in uporabniku prijazen način predstavljajo slovnične vsebine.

Namenjene so vsem, ki se učijo slovenščino kot drugi in tuji jezik ne glede na raven znanja, saj obsegajo tako osnovne oblikoslovne vzorce kot tudi poglavja iz skladnje, ki jih ponavadi obravnavamo na višjih stopnjah učenja slovenščine.

Glavna poglavja so podana na različnih barvnih podlagah, njihovo zaporedje pa na vsaki strani nakazuje tudi kazalka, s čimer smo želele uporabnikom olajšati iskanje po gradivu.

Oblike v oblakih so zasnovane kot pomoč učencem in študentom slovenščine pri iskanju ali preverjanju ustreznih slovničnih oblik, ki so jih obravnavali pri pouku, zato so opremljene le z najnujnejšimi pojasnili, nekatera poglavja pa vsebujejo še zglede oz. primere rabe.

Slovnične preglednice so namenjene tudi učiteljem slovenščine kot drugega in tujega jezika, saj si lahko z naborom primerov in zgledov pomagajo pri pripravi svojih vaj.

Želimo si, da bi vam preglednice olajšale učenje slovenščine in da bi slovnični oblački čim prej postali del vašega jezikovnega neba.

Avtorice

KRAJŠAVE SLOVNIČNIH IZRAZOV

im.	imenovalnik
rod.	rodilnik
daj.	dajalnik
tož.	tožilnik
mest.	mestnik
or.	orodnik
m	moški spol
ž	ženski spol
s	srednji spol
E	ednina
D	dvojina
M	množina
sam.	samostalnik
os.	oseba
sed.	sedanjik
pret.	preteklik
prih.	prihodnjik
pog.	pogojnik

**SEDANJK
BITI**

	EDNINA		DVOJINA		MNOŽINA	
1. os.	jaz	sem nisem	midva medve	sva nisva	mi me	smo nismo
2. os.	ti	si nisi	vidva vedve	sta nista	vi ve	ste niste
3. os.	on ona ono	je ni	onadva onidve onidve	sta nista	oni one ona	so niso

**SEDANJK
DELATI**

	EDNINA		DVOJINA		MNOŽINA	
1. os.	jaz	delam ne delam	midva medve	delava ne delava	mi me	delamo ne delamo
2. os.	ti	delaš ne delaš	vidva vedve	delata ne delata	vi ve	delate ne delate
3. os.	on ona ono	dela ne dela	onadva onidve onidve	delata ne delata	oni one ona	delajo ne delajo

SAMOSTALNIKI MOŠKEGA SPOLA

večina samostalnikov, ki se končajo na soglasnik

ananas, brat, čaj, človek, dan, denar, dež, fant, otrok, prijatelj, sir, telefon, veter, vrt; Bruselj, Egipt, Maribor, Pariz; Andrej, Peter; Novak, Trubar ...

nekateri samostalniki, ki se končajo na samoglasnik

apartma, atelje, avto, hobi, intervju, kolega, moški, oče; Čile, Maroko, Oslo; Adi, Anže, Franci, Marko, Miha; Čekada, Slakonja ...

množinski samostalniki

brki, možgani; Andi, Apenini, Dolomiti, Gorjanci, Havaji, Helsinki, Karibi, Karpati, Kornati, Maldivi, Moravci, Pireneji, Radenci, Sejšeli ...

OSNOVNA SKLANJATEV

	EDNINA	DVOJINA	MNOŽINA
1. im.	telefon	telefona	telefoni
2. rod.	telefona	telefonov/prijateljev*	telefonov/prijateljev*
3. daj.	telefonu	telefonoma/prijateljema*	telefonom/prijateljem*
4. tož.	telefon/prijatelja [♥]	telefona	telefone
5. mest.	o telefonu	o telefonih	o telefonih
6. or.	s telefonom/prijateljem*	s telefonoma/prijateljema*	s telefoni

♥ -a pri samostalnikih, ki poimenujejo ljudi in živali

* -e- za c, č, j, š, ž

VRSTNI PRIDEVNIK

Kateri? Katera? Katero?

-NI	<ul style="list-style-type: none"> • turistični, mestni, državni, hišni, prometni, svetovni, kulturni, športni, motomi, materni ... • jabolčni, pomarančni, marelični, jagodni, solatni, špinačni, sadni, zelenjavni, mlečni, mesni, gozdni ... • poletni, večerni, nočni, sobotni, mesečni, letni, božični, novoletni, velikonočni ... • daljni
-IN	<ul style="list-style-type: none"> • sredin, lunin ...
-SKI	<ul style="list-style-type: none"> • slovenski, italijanski, srbski, makedonski, argentinski ... • ljubljanski, koprski, blejski, kranjskogorski, berlinski, dunajski, madridski, rimski, rimljanski, romanski, germanski, slovanski, evropski ... • študentski, kolesarski, policijski, frizerski, poštarški, igralski, pevski, materinski ... • januarški, marčevski, avgustovski, septembrski, prvomajski ... • jesenski, zimski, spomladanski, lanski, dopoldanski, tedenski, nedeljski ... • hotelski, gorski, hribovski, morski, filmski, zgodovinski, svinjski, konjski, življenjski ...
-ŠKI*	<ul style="list-style-type: none"> • angleški, hrvaški, češki, afriški, ameriški, iraški ... • zagrebški, tržaški, celovski, beneški, novomeški, škofjeloški, newyorški, buenosaireški, vaški ... • otroški, viteški, kovaški ... • gledališki, kopališki, pristaniški, zdraviliški ... • počitniški, otoški ...
-ČKI	<ul style="list-style-type: none"> • kmečki
-OV/EV**	<ul style="list-style-type: none"> • sirov, orehov, ribezov, slivov, ananasov, korenčkov, bukov, brezov, hrastov, lipov, bezgov, krompirjev, borovničev, češnjev ... • kisikov, vodikov, ogljikov, kalijev, natrijev, aluminijev ... • ponedeljkov, torkov, četrtekov, petkov
-NJI	<ul style="list-style-type: none"> • sedanji, jutranji, zgodnji, nekdanji, nadaljnji ... • zgornji, spodnji, notranji, zunanji, sprednji, zadnji, bližnji ...
-ŠNJI	<ul style="list-style-type: none"> • današnji, včerajšnji, jutrišnji, prejšnji, nocojšnji, letošnji, zdajšnji ...
-JI	<ul style="list-style-type: none"> • goveji, telečji, piščančji, puranji, ribji, kozji, ovčji, pasji, mačji, ptičji, mišji, kačji ...

* -ški: kadar ima samostalnik, iz katerega tvorimo pridevnik, v zadnjem zlogu črke b, c, č, dž, g, h, k, s, š, z, ž oz. -šče

** -e- za c, č, j, š, ž

OSEBNI
ZAIMEK

	EDNINA				DVOJINA			MNOŽINA			POVRATNI ZAIMEK
			on	ona	midva	vidva	onadva	mi	vi	oni	
1. im.	jaz	ti		ona	medve*	vedve*	onidve	me	ve	one	
			ono				onidve			ona	
2. rod.	mene me	tebe te	njega ga	nje je	naju	vaju	njiju ju	nas	vas	njih jih	
3. daj.	meni mi	tebi ti	njemu mu	njej ji	nama	vama	njima jima	nam	vam	njim jim	sebi si
4. tož.	mene me -me**	tebe te -te**	njega ga -nj**	njo jo -njo**	naju	vaju	njiju ju -nju**	nas	vas	njih jih -nje**	sebe se -se**
5. mest.	o meni	o tebi	o njem	o njej	o naju	o vaju	o njiju	o nas	o vas	o njih	o sebi
6. or.	z mano/ menoj	s tabo/ teboj	z njim	z njo	z nama	z vama	z njima	z nami	z vami	z njimi	s sabo/seboj

* tudi midve, vidve

** ta oblika zaimka se vedno uporablja skupaj s predlogom kot ena beseda, naglas je na prvem zlogu: name, vate, zanj, nanjo, prednju, nadnje, podse ...

SVOJILNI
ZAIMEK

	EDNINA	DVOJINA	MNOŽINA	POVRATNI ZAIMEK
1. os.	moj	najin	naš	svoj
2. os.	tvoj	vajin	vaš	
3. os.	njegov njen njegov	njun	njihov	

Svojilni zaimek ima pri sklanjanju enake končnice kot pridevnik.

GLAVNI ŠTEVNIK

		1	2	3	4	5 →
1. im.	m	en teden	dva tedna	trije tedni	štirje tedni	tednov
	ž	ena ura	uri	ure	ure	pet ur
	s	eno leto	dve leti	tri leta	štiri leta	let
2. rod.	m	enega tedna	tednov	tednov	tednov	tednov
	ž	ene ure	dveh ur	treh ur	štirih ur	petih ur
	s	enega leta	let	let	let	let
3. daj.	m	enemu tednu	tednoma	tednom	tednom	tednom
	ž	eni uri	dvema urama	trem uram	štirim uram	petim uram
	s	enemu letu	letoma	letom	letom	letom
4. tož.	m	en/enega [♥] teden/fanta	dva tedna	tedne	tedne	tednov
	ž	uro	uri	tri ure	štiri ure	pet ur
	s	eno leto	dve leti	leta	leta	let
5. mest.	m	po enem tednu	tednih	tednih	tednih	tednih
	ž	po eni uri	po dveh urah	po treh urah	po štirih urah	po petih urah
	s	po enem letu	letih	letih	letih	letih
6. or.	m	pred enim tednom	tednoma	tedni	tedni	tedni
	ž	pred eno uro	pred dvema urama	pred tremi urami	pred štirimi urami	pred petimi urami
	s	pred enim letom	letoma	leti	leti	leti

[♥]-ega pri samostalnikih, ki poimenujejo ljudi in živali

PREDLOGI IN SKLONI

RODILNIK (2. sklon)	DAJALNIK (3. sklon)	TOŽILNIK (4. sklon)	MESTNIK (5. sklon)	ORODNIK (6. sklon)
iz	k/h**	v	v	z/s*
z/s*	proti	na	na	za
od	kljub	za	po	nad
do		čez	pri	pod
brez		skozi	ob	pred
blizu		po	o	med
zraven		ob		
poleg		nad		
mimo		pod		
okoli		pred		
okrog		med		
nasproti		zoper		
namesto				
razen				
sredi				
prek(o)				
zaradi				
glede				
vzdolž				

* predlog s pred c, č, f, h, k, p, s, š, t

** predlog h pred g, k

GLAGOLI S PREDLOGOM

GLAGOL	PREDLOG	PRIMERI RABE
bežati	od ² pred ⁶	bežati od dela bežati pred policijo
bojevati se	proti ³ za ⁴ s/z ⁶	bojevati se proti nasilju bojevati se za pravice bojevati se s sovražnikom
boriti se	proti ³ za ⁴ s/z ⁶	boriti se proti nasilju boriti se za pravice boriti se s konkurenco
braniti (se)	pred ⁶ s/z ⁶	braniti (se) pred napadom braniti (se) z orožjem
brskati	po ⁵ za ⁶	brskati po torbi, po internetu brskati za podatki
cepiti (se)	proti ³ s/z ⁶	cepiti (se) proti gripi cepiti (se) z novim cepivom
čestitati	za ⁴ ob ⁵	čestitati prijatelju za uspeh čestitati državljanom ob dnevu samostojnosti
čutiti	do ²	čutiti ljubezen do partnerja
delati	za ⁴ po ⁵ s/z ⁶	delati za službo delati po navodilih delati z ljudmi
dišati	po ⁵	dišati po parfumu
dokazati se	v ⁵ pred ⁶ s/z ⁶	dokazati se v športu dokazati se pred šefom dokazati se z delom

2, 3, 4, 5, 6 ob predlogih označujejo sklon, ki sledi

GLAGOL	PREDLOG	PRIMERI RABE
doseči	s/z ⁶	doseči uspeh z delom
dreti se	na ⁴	dreti se na otroka
družiti se	s/z ⁶	družiti se s prijateljem
dvomiti	v ⁴ o ⁵	dvomiti v prijatelja dvomiti o uspehu
glasovati	proti ³ za ⁴ o ⁵	glasovati proti spremembi glasovati za spremembo glasovati o zakonu
gospodariti	s/z ⁶ nad ⁶	gospodariti z denarjem gospodariti nad osvojenim ozemljem
govoriti	proti ³ o ⁵ s/z ⁶	govoriti proti oblasti govoriti o doživetjih govoriti s fantom, z optimizmom
hoditi	s/z ⁶	hoditi s fantom
hrepeneti	po ⁵	hrepeneti po ljubezni
igrati	na ⁴ po ⁵	igrati na klavir igrati po notah
igrati se	s/z ⁶	igrati se z otrokom, z žogo
imenovati	za ⁴	imenovati gospoda Novaka za predsednika
imenovati (se)	po ⁵	imenovati (se) po mami
imeti (se)	za ⁴	imeti (se) za uspešnega imeti mamo za prijateljico
izbrati	za ⁴ po ⁵ med ⁶	izbrati najboljšega kandidata za predsednika izbrati sodelavce po svoji presoji izbrati najprimernejšo osebo med kandidati

VEZNIKI IN DRUGI POVEZOVALCI

RAZMERJE, IZRAŽENO MED STAVKOMA OZ. DELOMA STAVKA	VEZNIK/POVEZOVALEC	PRIMERI RABE
NAŠTEVANJE, DODAJANJE, ZAPOREDJE	in	Na zabavo sem povabil sorodnike in prijatelje. Pospravite stvari in jih zložite v torbo. Diplomiral je iz matematike in kasneje doktoriral še iz filozofije.
	ter	Na zabavo sem povabil prijatelje, sodelavce iz prejšnje in sedanje službe ter najbližje sosede. Diplomiral je iz matematike in fizike ter kasneje doktoriral še iz filozofije.
	pa	Na zabavo sem povabil sorodnike, prijatelje pa tudi najbližje sosede. Diplomiral je iz matematike, kasneje pa je doktoriral še iz filozofije.
	tako ... kot (tudi)	Na zabavo sem povabil tako prijatelje kot (tudi) sorodnike. Odpotovala bo v Nemčijo, kjer bo tako študirala kot tudi poskušala najti priložnostno delo.
STOPNJEVANO DODAJANJE	ne samo/ne le ... ampak tudi	Na zabavo je povabil ne samo/ne le sorodnike, ampak tudi vse prijatelje. Na zabavo ne bo povabil samo/le sorodnikov, ampak tudi vse prijatelje. Na zabavo ni povabil samo/le sorodnikov, ampak tudi vse prijatelje. On ni samo odličen pevec, (ampak) je tudi izjemen pedagog.
	ne samo/ne le ... temveč tudi	Na zabavo je povabil ne samo/ne le sorodnike, temveč tudi vse prijatelje. Na zabavo ne bo povabil samo/le sorodnikov, temveč tudi vse prijatelje. Na zabavo ni povabil samo/le sorodnikov, temveč tudi vse prijatelje. On ni samo odličen pevec, (temveč) je tudi izjemen pedagog.
	ne samo/ne le ... marveč tudi	Na zabavo je povabil ne samo/ne le sorodnike, marveč tudi vse prijatelje. Na zabavo ne bo povabil samo/le sorodnikov, marveč tudi vse prijatelje. Na zabavo ni povabil samo/le sorodnikov, marveč tudi vse prijatelje. On ni samo odličen pevec, (marveč) je tudi izjemen pedagog.
	ne samo/ne le da ... tudi	Ne samo da je odličen pevec, tudi izjemen pedagog je. Ne samo da je odličen pevec, je tudi izjemen pedagog. Ne le da je odličen pevec, tudi izjemen pedagog je. Ne le da je odličen pevec, je tudi izjemen pedagog.
	niti ... niti	Ne jem niti zelenjave niti mesa. Ni mi niti telefoniral niti pisal.
	ne ... ne	Ne jem ne zelenjave ne mesa. Ni mi ne telefoniral ne pisal.

BESEDNI RED NASLONKEGA NIZA V TRDILNI POVEDI

		VEZNIK	NAJ	BITI V SEDANJIKU (oblike na s-)	SE/SI	OSEBNI ZAIMEK V DAJALNIKU (kratke oblike)	OSEBNI ZAIMEK V RODILNIKU ALI TOŽILNIKU (kratke oblike)	BITI V SEDANJIKU (3. os. ednine)	
				BI				BITI V PRIHODNIJKU	
sed.	Ana		(naj)		se		ga		spomni.
	Dobro/Rada				se		ga		spomni.
pret.	Ana				se		ga	je	spomnila.
	Jaz			sem	se		ga		spomnil/spomnila.
prih.	Ana				se		ga	bo	spomnila.
pog.	Ana		(naj)	bi	se		ga		spomnila.
sed.	Peter		(naj)			ji	jo		kupi.
pret.	Peter					ji	jo	je	kupil.
	Jaz			sem		ji	jo		kupil/kupila.
prih.	Peter					ji	jo	bo	kupil.
pog.	Peter		(naj)	bi		ji	jo		kupil.
sed.	Vem,	da				ji	jo		kupi (Peter).
pret.	Vem,	da				ji	jo	je	kupil (Peter).
	Vem,	da		sem		ji	jo		kupil/kupila (jaz).
prih.	Vem,	da				ji	jo	bo	kupil (Peter).
pog.	Vem,	da	(naj)	bi		ji	jo		kupil (Peter).

V slovenščini informacijo, ki je nova ali pa jo želimo poudariti, izrazimo na koncu stavka, besedni red naslonk pa je vedno enak, npr.

Ana se ga je spomnila. / Spomnila se ga je Ana.

Vem, da ji jo je kupil Peter. / Vem, da ji jo je Peter kupil.

Oblike v oblakih

Slovnice preglednice

Avtorice: Mihaela Knez, Andreja Ponikvar, Tanja Jerman

Recenzentki: Nataša Hribar, Nataša Logar

Urednica in tehnična urednica: Mateja Lutar

Oblikovanje in priprava za tisk: Nina Urh

© Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, 2017.

Vse pravice pridržane.

Založila: Znanstvena založba Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani

Izdal: Center za slovenščino kot drugi in tuji jezik pri Oddelku za slovenistiko

Za založbo: Branka Kalenič Ramšak, dekanja Filozofske fakultete

Ljubljana, 2017

Prvi natis

Naklada: 2000 izvodov

Tisk: Birografika Bori, d. o. o.

Cena: 8,00 EUR

www.centerslo.si

CIP - Kataložni zapis o publikaciji

Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

811.163.6'36(084.2)

KNEZ, Mihaela, 1972-

Oblike v oblakih. Slovnice preglednice / Mihaela Knez, Andreja Ponikvar, Tanja Jerman. -

1. natis. - Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete, 2017

ISBN 978-961-237-836-3

1. Ponikvar, Andreja 2. Jerman, Tanja, 1974-

285162240

VIRI IN LITERATURA

Črnivec, Ljubica, 2002: *Slovnice preglednice slovenskega jezika*. Ljubljana: Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik pri Oddelku za slovanske jezike in književnosti Filozofske fakultete.

Gigafida: <http://www.gigafida.net/>

Liberšar, Polona idr., 2015: *Naprej pa v slovenščini. Učbenik za nadaljevalce na tečajih slovenščine kot drugega ali tujega jezika*. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete.

Markovič, Andreja idr., 2004: *Slovenska beseda v živo 2. Učbenik za nadaljevalni tečaj slovenščine kot drugega/tujega jezika*. Ljubljana: Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik pri Oddelku za slovenistiko Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani.

Markovič, Andreja idr., 2009: *Priročnik za učitelje k učbeniku Slovenska beseda v živo 2*. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani.

Markovič, Andreja idr., 2009: *Slovenska beseda v živo 3a. Učbenik za izpopolnjevalni tečaj slovenščine kot drugega/tujega jezika*. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete.

Markovič, Andreja idr., 2009: *Slovenska beseda v živo 3b. Učbenik za izpopolnjevalni tečaj slovenščine kot drugega/tujega jezika*. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete.

Schlamberger Brezar, Mojca, 2009: *Povezovalci v francoščini: od teoretičnih izhodišč do analize v diskurzu*. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete.

Slovar slovenskega knjižnega jezika, ZRC SAZU: <http://www.fran.si>

Toporišič, Jože, ⁴2000: *Slovenska slovnica*. Maribor: Obzorja.

Žele, Andreja, 2008: *Vežljivostni slovar slovenskih glagolov*. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU.

VSEBINA

- 3 Uvod
- 3 Krajšave slovnčnih izrazov

4 GLAGOL

- 4 Sedanjik
- 5 Preteklik
- 6 Prihodnjik
- 7 Pogojniki
- 8 Modalni izrazi
- 9 Glagoli z roditelnikom
- 10 Glagoli z dajalnikom
- 12 Nepravilni glagoli

19 SAMOSTALNIK

- 20 Samostalniki moškega spola
- 26 Samostalniki ženskega spola
- 31 Samostalniki srednjega spola

35 PRIDEVNIK

- 36 Lastnostni pridevnik
- 37 Vrstni pridevnik
- 38 Svojilni pridevnik
- 40 Stopnjevanje pridevnika

42 ZAIMEK

- 42 Osebni zaimki
- 42 Svojilni zaimki
- 43 Vprašalni zaimki
- 43 Oziralni zaimki
- 44 Kazalni zaimki
- 45 Istostni zaimki
- 45 Drugostni zaimki
- 45 Nedoločni zaimki
- 46 Poljubnostni zaimki
- 47 Zaimki, ki izražajo obseg

49 ŠTEVNIK

- 49 Glavni števniki
- 50 Vrstilni števniki

51 PREDLOG

- 51 Predlogi in skloni
- 56 Glagoli s predlogom
- 62 Samostalniki s predlogom
- 64 Pridevniki s predlogom

67 VEZNIKI IN DRUGI POVEZOVALCI

75 BESEDNI RED

CENTER ZA SLOVENŠČINO
KOT DRUGI IN TUJI JEZIK

9 789612 378363